

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ

студент гр. Мк-21 Педич І.В.

Існування в ринковій економіці державного боргу є об'єктивним фактором. Держава, прагнучи використати свої економічні і фінансові ресурси з найбільшою ефективністю, допускає дефіцит бюджету, а для його фінансування залучає додаткові кошти на внутрішньому або зовнішньому фінансових ринках. Ці кошти залучаються для використання в державному секторі економіки і їх ефективного трансформування у зростання доходної частини бюджету. Іншими словами базовою умовою платоспроможності держави є перевищення продуктивності використання позичених коштів над рівнем відсоткових ставок за користування цими позиками [1].

Державний борг відображає суму нагромаджених урядом запозичень, що використовуються для фінансування державних бюджетів. Кредити, які Україна отримала у Міжнародному валютному фонді упродовж останніх років викликають велике занепокоєння, як серед населення так і науковців.

За умови ефективного використання залучені ресурси можуть стати позитивним чинником економічного зростання. Проте в іншому випадку збільшення заборгованості може привести до фінансової кризи, порушити макроекономічну стабільність [2].

Держборг України відносно ВВП не зазнає суттєвих змін, хоча внутрішня його частина постійно збільшується, а до 2016 року МВФ прогнозує його скорочення до 35 %. Найбільший обсяг боргу відносно ВВП в нашій країні був зафіксований у 1999 році – 61 %, найменший у 2007 – 12,3% [3].

Державний борг України за грудень 2013 року становив \$60,05 млрд (479,98 млрд грн або 82,17% загальної суми державного та гарантованого державою боргу). Зовнішнім кредиторам уряд заборгував \$27,9 млрд, внутрішнім – \$32,15 млрд.

У 2014 році Україна повинна погасити 16,3% із більше ніж \$60-мільярдного державного боргу. Йдеться про заборгованість перед кредиторами, яка складає близько \$9,78 млрд. Зовнішні борги в цих виплатах становлять \$6 млрд. Із них \$3,6 млрд – перед МВФ. Згідно з графіком прогнозних платежів Міністерства фінансів, Україна повністю погасить існуючі внутрішні та зовнішні кредити через 26 років, у 2040 році [4].

Наслідки зростання боргу можуть призвести до втрати економічної незалежності, вилучення з фінансового ринку коштів (ріст внутрішнього боргу), які б могли бути використані на розвиток реального сектору, зменшення конкурентоспроможності на внутрішніх і зовнішніх ринках, спад рівня життя населення. Державний борг суттєво впливає на економіку в цілому, зокрема на параметри монетарної та фінансової політики та на економічну кон'юнктуру. Основною причиною росту запозичень в нашій країні є неспроможність фінансування соціальних програм та постійний дефіцит платіжного балансу країни, а в розвинених країнах світу основна маса запозичень спрямовується на реалізацію масштабних національних проектів, розвитку інфраструктури та перспективних галузей економіки.

Спроможність у повному обсязі обслуговувати та своєчасно погашати державний борг є одним з основних індикаторів фінансової стабільності країни, що закріплює за державою імідж надійного позичальника та відкриває перед нею можливості отримання нових позик на більш вигідних умовах [5]. Щоб запобігти кризовій ситуації у сфері державного кредиту, необхідно вдосконалювати систему управління державним боргом на основі розробки стратегії управління кредитними зобов'язаннями. Головною метою стратегії державного кредиту, зокрема зовнішнього, є визначення оптимальної структури та обсягу державного боргу з метою зниження вартості обслуговування боргу і мінімізації ризику, який виникає при отриманні кредитів.

Отже, державний борг України є неприйнятним у розвинутому економічному середовищі, оскільки за таких умов неможливими є процеси не тільки розширеного, але й простого відтворення. Тому, проблеми державного боргу повинні стати окремим напрямом дослідження науковців у сферах економічного аналізу, прогнозування, фінансового менеджменту, господарського права

1. Артус М.М. Бюджетна система України. Навчальний посібник / Артус М.М., Хижа Н.М. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. – 220 с.

2. Філоненко К.М. Зовнішній борг України: аналіз динаміки та структури//Статистика України – 2010, – №2.

3. Державний борг України та країн світу 2011-2013 роки.[Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://infolight.org.ua>

4. Сторінка Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

5. Особливості та пріоритети боргової політики України / Гальчинський А.С., Варналій З.С., Майстришин В.Я. та ін. – К., 2004.

Науковий керівник: ст. викладач **Касьяненко Т.В.**

Педич, І.В. Державний борг України та його вплив на економіку [Текст] / І.В. Педич; наук. кер. Т.В. Касьяненко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 397-399.